

UTREDNING AV FLADDERMÖSS INFÖR DETALJPLANLÄGGNING AV FASTIGHETERNA KALMAR SVALAN 20, KALMAR SVALAN 21 SAMT INTILLIGGANDE GRÖNOMRÅDE, KALMAR KOMMUN

KUND

Kalmar kommun

KONSULT

WSP Ekologi & Ytvatten

WSP Sverige AB
392 32 Kalmar
Besök: Norra Långgatan 23
Tel: +46 10 7225000

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Elin Jonsson
010 –721 11 43
elin.jonsson@wsp.com

Julia Odéhn
010 – 722 71 74
julia.odehn@wsp.com

Följande personer har medverkat:

Julia Odéhn – Förstudie, inventering och bedömningar

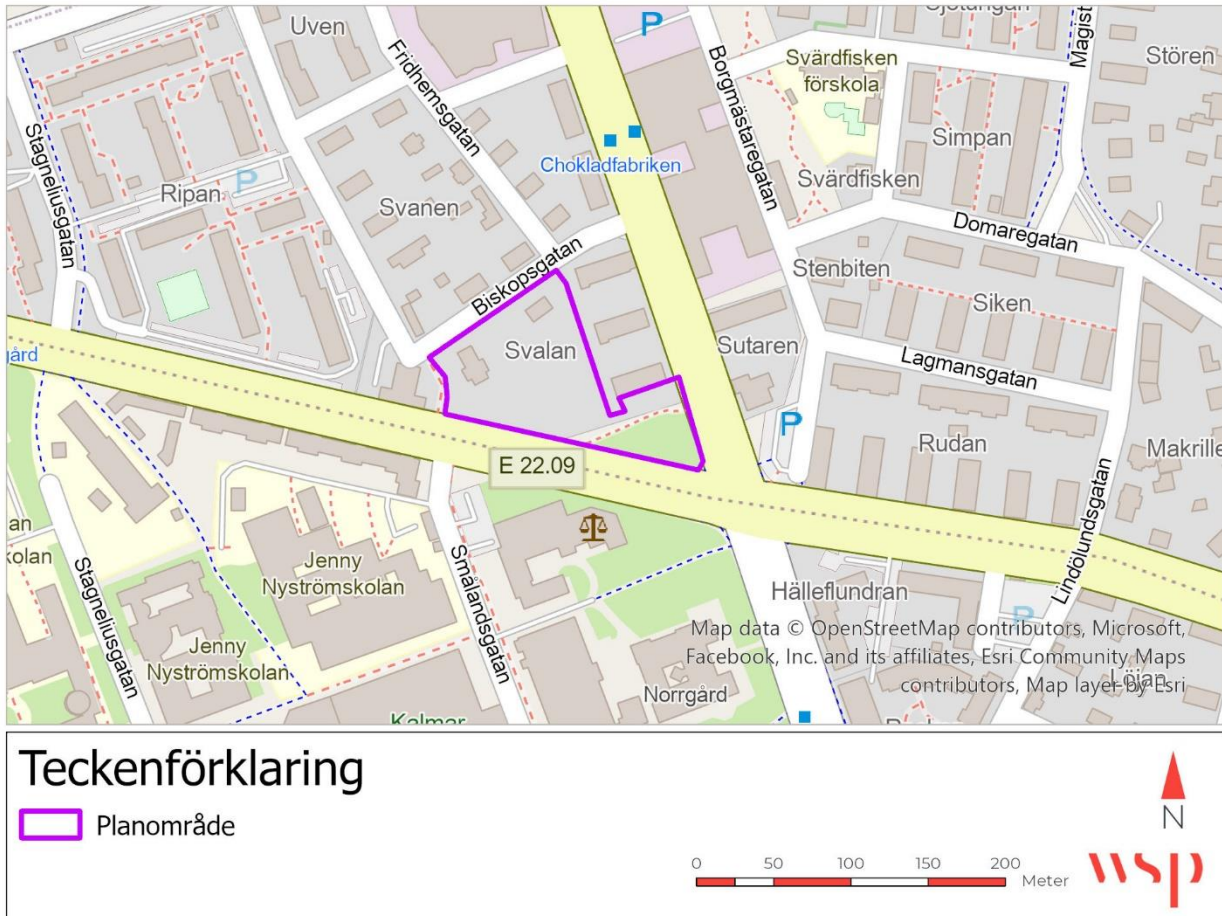
Elin Jonsson – Inventering, bedömningar och rapportering

Nike Nylander – Kvalitetsgranskning

Datum för slutversion: 2024-03-14

Bakgrund

Kalmar kommun vill detaljplanlägga fastigheterna Kalmar Svalan 20, Kalmar Svalan 21 samt ett intilliggande grönområde (Figur 1). En inventering av skyddsvärda träd har tidigare utförts av kommunen (Kalmar kommun, 2024), och mot bakgrund av att området är rikt på hålträd har WSP utfört en inventering av möjliga boplatser för fladdermöss inom planområdet.

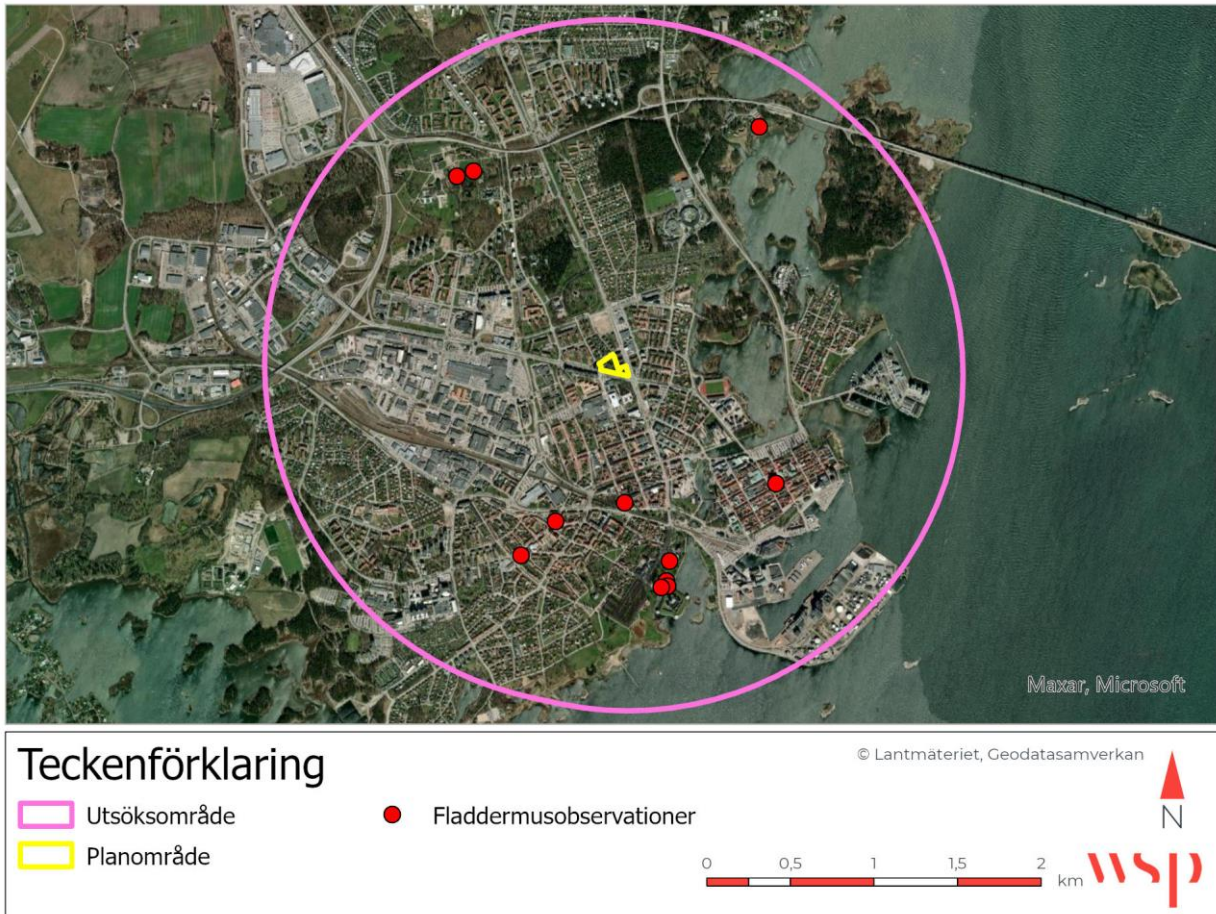
Figur 1. Planområdet i Kalmar.

Förutsättningar

Inför utredningen genomfördes en sökning efter tidigare fynd av fladdermöss i Artportalen. Sökningen gjordes den 2 februari 2024 i ett område på två kilometer från aktuellt planområde. Resultatet av sökningen visar att det inom två kilometer från planområdet förekommer ett antal rapporterade observationer av fladdermöss (Figur 2, Tabell 1). Sammanlagt har åtta arter observerats i kringområdet varav samtliga utgör vanliga arter, med undantag för trollpipistrell som anses mindre vanlig. Den är klassad som LC (livskraftig) på rödlistan. Två rödlistade arter, nordfladdermus och brunlångöra, har noterats inom två kilometer från planområdet. Båda arterna är listade som NT (nära hotad).

Alla fladdermöss är fridlysta i Sverige enligt 4 a § artskyddsförordningen. Fridlysningen av fladdermöss innebär förbud mot att:

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Figur 2. Fladdermusobservationer inrapporterade till Artportalen inom två kilometer från planområdet.

Tabell 1. Observerade arter inom två kilometer från planområdet.

Art	Vetenskapligt namn	Rödlistestatus
Vattenfladdermus	<i>Myotis daubentonii</i>	LC
Brunlångöra	<i>Plecotus auritus</i>	NT
Mustaschfladdermus/ tajgafladdermus	<i>Myotis mystacinus/ Myotis brandtii</i>	LC
Större brunfladdermus	<i>Nyctalus noctula</i>	LC
Trollpipistrell	<i>Pipistrellus nathusii</i>	LC
Dvärgpipistrell	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	LC
Nordfladdermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	NT
Gråskimlig fladdermus	<i>Vespertilio murinus</i>	LC

Ekologi

Fladdermöss går i vinterdvala från ungefär oktober till april, beroende på väderleken (SLU Artdatabanken, u.å.). Övervintringsplatsen ska vara frostfri, ganska fuktig och inte alltför dragig. Lämpliga miljöer för övervintring kan beroende på art vara vindsutrymmen, jordkällare, grottor och ihåliga träd. Vissa arter, som trollpipistrell, migrerar söderut under vintern för att sedan komma tillbaka under våren (Batlife Sweden, u.å.). Under försommaren bildar honorna kolonier, på en varm, mörk och skyddande plats, som i trädhåll, kyrkor, lador eller andra typer av lämpliga byggnader. Ungarna föds i regel kring midsommar. Kolonierna bildas företrädesvis i insektsrika miljöer för att minska flygsträckan mellan kolonierna och jaktmarkerna, men exempelvis större brunfladdermus kan flyga flera mil från kolonin för att jaga (SLU Artdatabanken, u.å.). Parningen sker under sensommar och höst, ofta i form av ett svärmsbeteende i anslutning till övervintringsplatsen. De parade honorna blir inte dräktiga direkt utan förvarar spermerna i livmodern under hela vinterdvalan. När honorna vaknar upp i april sker befruktningen.

Den stadsnära miljön kan vid rätt förutsättningar vara en god miljö för fladdermöss (Palmqvist & de Jong, 2016). Ofta finns av estetiska och historiska skäl grönområden med gamla, grova och ihåliga träd och förekomst av dammar, kanaler och vattendrag som gynnar förekomsten av insekter. Även äldre bebyggelse i städerna kan gynna fladdermöss. Negativa aspekter i staden utgörs av bland annat belysning, buller, fragmentering och förtätning av stadsmiljön vilket leder till att äldre grönområden försvinner eller minskar i storlek, samt att konnektiviteten mellan dem i form av grönstråk och ridåer tenderar att minska.

Alla fladdermöss i Sverige är insektsätare och beroende av god tillgång på nattaktiva insekter (SLU Artdatabanken, u.å.). Generellt är alla arter av fladdermöss känsliga för artificiellt ljus, men vissa arter är mer benägna att utsätta sig för en viss mängd ljus för att exempelvis dra fördel av insektsansamlingar runt gatlyktor eller för att passera en väg (Eklöf & Rydell, 2020). Bland de arter som noterats inom två kilometer från planområdet gäller detta större brunfladdermus, gråskimlig fladdermus, nordfladdermus samt dvärg- och trollpipistrell. Övriga arter i kringområdet utsätter sig i princip aldrig för onaturligt ljus, och inga fladdermusarter anses anlägga yngelkolonier eller välja övervintringsplatser i upplysta områden.

Metod

Planområdet genomströvades och områdets förutsättningar för fladdermöss bedömdes med hänsyn till belysningspåverkan, skyddande vegetation och förekomst av eventuella tillfälliga viloplatsen och dagvisten. Även om området initialt bedömdes ointressant som yngel- och övervintringsmiljö på grund av den omgivande gatubelysningen och den relativt öppna miljön, undersöktes håligheter i träd för att kontrollera eventuell förekomst av spillning.

Bedömningar

Belysningen i anslutning till planområdet gör att det med stor sannolikhet inte är särskilt intressant för etablerande av yngelkolonier, eller som övervintringsplats. Miljön är relativt öppen utan någon större förekomst av buskage och andra skyddade strukturer, och ljusinstrålningen är troligen för hög. Möjligen kan enstaka fladdermöss ta dagviste i något av de hålträd eller i byggnaden som finns i området, även om det också bedöms mindre sannolikt. Däremot skulle området kunna användas som födosökmiljö, framför allt för de mindre ljuskänsliga fladdermusarterna. En sökning på artportalen visar stor förekomst av nattaktiva insekter vid en ljusfälla i bostadsområdet mellan fastigheten och Norra kyrkogården. Flera av

UPPDRAGSNUMMER
10366623

DATUM
2023-03-14

UPPDRAGSNAMN
Utredning fladdermus Kalmar

FÖRFATTARE
Elin Jonsson

träden i området bedöms generellt vara intressanta som viloplats under dagtid vår, sommar och höst. Det förekommer skyddade håligheter en bit upp på stammarna på flera av träden, samt visst inslag av barksprickor (se Kalmar kommun, 2024). Även byggnaden kan vara intressant som viloplats för vissa arter. Det finns en viss trädkontinuitet från fastigheten till de områden framför allt i norr där fladdermöss tidigare rapporterats, vilket skapar mer eller mindre skyddande korridorer för flygning till och från området.

Källor

Batlife Sweden (u.å.). *Allmänt om fladdermöss*. [online] Tillgänglig: <https://batlife-sweden.se/om-fladdermoss/allmant-om-fladdermoss.html> (hämtad 2023-03-14).

Eklöf, J. & Rydell, J. (2020). *Fladdermöss och belysning – påverkan på Östergötlands fladdermusarter*. Nattbakka Natur.

Kalmar kommun (2024). *Trädinventering inför detaljplanearbete Svalan 6 samt del av Svalan 20 och Malmen 2:2*. Arbetsmaterial.

Naturvårdsverket (2006). *Handlingsprogram för skydd av fladdermusfaunan. Åtaganden enligt det europeiska fladdermusavtalet EUROBATS*. Rapport 5546.

Naturvårdsverket (2024). *Fladdermusarter i Sverige*. Hämtad 2024-02-27. Tillgänglig: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/arter-och-artskydd/fladdermossen-i-sverige/fladdermusarter-i-sverige/>

Palmqvist, B. & de Jong, J. (2016). *Inventering av fladdermöss på Ön, Umeå, 2016*. Ecocom AB.

SLU Artdatabanken (u.å.). *Fladdermöss Chiroptera*. Artfakta. [online] Tillgänglig: <https://artfakta.se/artinformation/taxa/chiroptera-3000299/detaljer> (hämtad 2023-03-11)